

INGEZONDEN.

ENDOCARDITIS.

Tot mijn bevreemding wordt in de zeer lezenswaardige klinische les van collega HANNEMA in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* van 4 dezer, bij de bespreking van de diagnostische moeilijkheden der endocarditis, met geen enkel woord melding gemaakt van het bloedbeeld (veelvuldig hierbij voorkomende sterke monocytose met vele atypische en endotheloïde vormen), dat in dergelijke gevallen toch van groote, differentiaal-diagnostische beteekenis is.

's-Gravenhage, 30 Augustus 1928.

J. COENAES.

Naar aanleiding van het bovenstaande zou ik gaarne willen opmerken, dat collega COENAES natuurlijk volkomen gelijk heeft, wanneer hij de aandacht vestigt op het belangwekkende, dat een studie der bloedpraeparaten van een endocarditislijder kan opleveren. Inderdaad kan men hierin volgens verschillende schrijvers dikwijls elementen vinden, die zelfs diagnostische waarde zouden hebben. Mijn overweging is echter geweest, en is nog, dat een klinische les geen leerboek is, en het niet mogelijk is, hierin een bepaalde ziekte of ziektegroep volledig te behandelen. De bedoeling der Redactie zal waarschijnlijk wel zijn, in deze lessen vóór alles liefst aan eigen ervaring ontleende praktische zaken te geven, en daar mijn eigen ervaring op het gebied, dat collega COENAES aanroert, zeer gering is, heb ik gemeend, dat het beter is hier niet op in te gaan, hoe juist het ook is, in elk bepaald geval er aandacht aan te besteden.

Rotterdam, 10 September 1928.

L. S. HANNEMA.

EEN „STUDIEREIS” ALS GESCHENK.

Van den vertegenwoordiger der firma F. HOFFMANN-LA ROCHE en Cie ontving ik (de eerste ondergeteekende), een brief van den volgenden inhoud:

„Door gebrek aan tijd is het mij niet mogelijk, naar Santpoort te komen om persoonlijk met u het volgende te bespreken.

Tusschen 8 en 11 October wordt door de firma „ROCHE” een korte studiereis naar Zwitserland georganiseerd, waarvoor wij 60 à 70 Hollandsche Assistenten uitnoodigen. Het voorloopig programma is ongeveer het volgende:

8 October, heenreis over Duitschland.

9 October, 's morgens, bezichtiging 2 universiteitsclinieken in Bazel, 's middags pharmacologisch laboratorium en fabriek van „ROCHE”.

10 October 's morgens 2 clinieken in Zürich (waarschijnlijk die van prof. FEER en NAEGELI; misschien ook aan het krankzinnigengesticht Burgh-Hölzli; 's middags boottocht of iets dergelijks..

11 October, terugreis.

De geheele reis, hôtel, enz. is natuurlijk op kosten van „ROCHE”. Wij hebben tot nu toe alle Zwitsersche, Belgische en enkele Duitse Universiteiten gehad. Nu zijn de Hollanders aan de beurt.

De reis staat onder leiding van dr. . . . ., onder-directeur van het . . . . . gasthuis te . . . . Nederland.

Daar ik nog enkele plaatsen beschikbaar heb, heb ik gedacht, dat 1 of 2 der geneesheeren uit Santpoort misschien onze uitnoodiging zullen aannemen. Daarom richt ik mij tot u met de vraag, of u ons het genoegen wilt doen aan deze reis met een uwer assistenten deel te nemen. Ik denk niet, dat ik meer dan 2 heeren uit Santpoort kan meenemen.

Daar ik de namen en het aantal der deelnemers zoo spoedig mogelijk moet weten, zou ik het zeer op prijs stellen, wanneer u mij, liefst p.o., zou kunnen berichten, of wij het genoegen zullen hebben, u tot de onzen te kunnen rekenen.

Voor verdere inlichtingen en gegevens staan wij steeds gaarne tot uw dienst.

In afwachting van uw bericht, wat naar ik hoop, gunstig zal zijn, verblijf ik, enz.”